

Riktlinjer för Socialnämndens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Fastställd/upprättad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	Riktlinje	2018-05-24	Socialnämnden
Dokumentansvarig	Diarienummer	Senast reviderad	Giltig till
VC AoB	SN.2021.53	2021-06-23	tillsvidare
Dokumentinformation		Dokumentet gäller för	
		Biståndshandläggare	

Innehåll

1	Inledning.....	5
1.1	Riktlinje för handläggning.....	5
1.2	Syfte med riktlinjerna.....	5
2	Grundläggande bestämmelser och principer.....	5
2.1	Förvaltningslagen	5
2.2	Serviceskyldighet	5
2.3	Sekretess	6
2.4	Utlämnande av allmän handling och sekretessprövning	6
2.5	LOV	6
2.6	Andra huvudmän	7
2.7	Övriga bestämmelser.....	7
2.7.1	Ansökan om insatser i annan kommun enligt 2 a kap. 8-9 § SoL	7
2.7.2	Ansvarsfördelning mellan bosättningskommun och vistelsekommun enligt 2 a kap. SoL.....	7
2.7.3	Personer som bor i annat land.....	8
2.8	Grundläggande bestämmelser och principer.....	8
2.8.1	Samverkan.....	8
2.9	Allmänna principer vid bedömning	8
2.9.1	Utredning och dokumentation.....	9
2.9.2	Beslut och uppföljning.....	10
2.9.3	Avslag	10
2.9.4	Avstående från insats	10
2.9.5	Överklagan.....	10
2.10	Övrigt	11
2.10.1	Sökande med annat språk.....	11
2.11	Företrädare	11
2.11.1	Anhörig/närstående.....	11
2.11.2	Ombud/biträde.....	11
2.11.3	God man/Förvaltare.....	11

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

2.11.4	Jämställdhet	11
2.12	Samtycke	11
2.13	Barnperspektiv	12
2.14	Anmälan om missförhållande som rör barn	12
2.15	Definition av skälig levnadsnivå	12
2.16	Definition av funktionsnedsättning	12
2.17	Livsföring i övrigt	13
2.18	Utskrivning från slutenvård	13
2.19	Samordnad individuell plan (SIP)	13
3	Rätten till bistånd - socialtjänstlagen	14
3.1	Egenvård	14
3.2	Anhörigstöd	14
3.3	Avlösning i hemmet	16
3.4	Dagverksamhet	16
3.5	Hemtjänst	17
3.6	Serviceinsatser	18
3.7	Kortvård	20
3.8	Ledsagning	21
3.9	Särskilt boende	21
3.10	Parboende och medboende	25
3.11	Trygghetslarm	26
3.12	Trygghetskamera	26
3.13	Matdistribution	27
	Matdistribution kan beviljas för leverans varje eller varannan dag.	27
3.14	Familjehem och hem för vård eller boende	27
3.15	Boendestöd	28
3.16	Sysselsättning	29
3.17	Kontaktperson	29
4	Generell riktlinje för bedömning enligt LSS	30
4.1	LSS § 9:2 Personlig assistans	31
4.2	LSS § 9:3 Ledsagare	33

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

4.3	LSS § 9:4 Kontaktperson/kontaktfamilj.....	34
4.4	LSS § 9:5 Avlösarservice i hemmet	35
4.5	LSS § 9:6 Korttidsvistelse utanför det egna hemmet.....	36
4.6	LSS § 9:7 Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov	36
4.7	LSS § 9:8 Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet.....	37
4.8	LSS § 9:9 Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskild anpassad bostad för vuxna	38
4.9	LSS § 9:10 Daglig verksamhet	39
5	Referenser.....	40

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

1 Inledning

1.1 Riktlinje för handläggning

Denna riktlinje gäller handläggning av ärenden enligt SoL och LSS. Ibland finns avvikelser till exempel när det gäller tid för uppföljning. Detta framgår i så fall under riktlinjen för respektive insats.

1.2 Syfte med riktlinjerna

Socialnämnden fattar beslut om riktlinjer. Samtliga beslut om insatser enligt SoL och LSS fattas på delegation från nämnden. Gällande delegationsordning finns på Gnesta kommuns intranät.

Riktlinjerna ska fungera som ett stöd för handläggare, vägleda vid utredning och beslut, säkerställa att beslut fattas enligt samma bedömningsgrunder, garantera likställighet och rättssäkerhet, definiera vad som är skälig levnadsnivå/goda levnadsvillkor i normalfallet i Gnesta kommun.

Riktlinjerna inskränker inte den enskildes rätt att alltid få sin ansökan individuellt prövad enligt socialtjänstlagen.

2 Grundläggande bestämmelser och principer

2.1 Förvaltningslagen

Syftet med förvaltningslagen är framförallt att garantera enskilda individers rättssäkerhet och kontakt med myndigheter, vilket inkluderar god service och snabb handläggning.

2.2 Serviceskyldighet

Den serviceskyldighet som kommer till uttryck i förvaltningslagen innebär att socialförvaltningen ska lämna upplysningar och råd till enskilda om sådana bestämmelser och praxis som faller inom förvaltningens område. Det kan handla om allt ifrån att hjälpa till med att fylla i blanketter och upprätta en ansökan till att vägleda den enskilde till ett bättre sätt att nå önskat resultat. Till exempel genom att föreslå att ansökan ska kompletteras med ytterligare utredningar eller handlingar. Handläggaren ska informera den enskilde skriftligt, och vid behov muntligt, om insatser, handlägnings- och beslutsgång, avgifter, sekretess och rätten att överklaga beslut. Handläggaren ska utifrån den enskildes behov vara behjälplig med överklagande om det bedöms lämpligt med hänsyn till den enskildes skäl för att vilja överklaga ett beslut. Det kan vara motiverat att den enskilde får hjälp av en annan handläggare än den som handlagt ansökan.

Det faktum att serviceskyldigheten är långtgående innebär dock inte att den är obegränsad. Förvaltningen ska bistå med information och service endast i lämplig

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

omfattning.

2.3 Sekretess

All personal inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården omfattas av sekretess. (offentlighets- och sekretesslag (2009:400) 26 kap1§). Det innebär att alla uppgifter som rör den enskildes personliga förhållanden, till exempel sjukdom eller behandling, skyddas av sekretess och får som regel bara lämnas ut till andra om den enskilde har lämnat sitt medgivande. Det gäller som regel också om någon annan myndighet eller förvaltning inom kommunen vill ha uppgifter om den enskilde.

Den som bryter mot sekretessen kan straffas enligt lag. Sekretessen kan brytas om den enskilde själv går med på det eller om det står klart att den enskilde eller någon närstående inte lider men av att uppgifterna lämnas ut. Därutöver får uppgifterna bara röjas om det enligt lag eller förordning finns en möjlighet eller skyldighet att lämna ut uppgifter, till exempel på begäran av domstol och vissa tillsynsmyndigheter.

Rådgör alltid med kommunens jurist vid tveksamma fall. Gnesta är en mindre kommun där många människor har anknytning till varandra. Det är i sig en viktig aspekt att ta med i sekretessbedömning.

2.4 Utlämnande av allmän handling och sekretessprövning

Ansvarig handläggare ska i första hand pröva om en allmän handling eller uppgifter i en allmän handling kan lämnas ut (sekretessprövning). En slutgiltig sekretessprövning görs av närmaste chef. Prövningen ska göras skyndsamt. I tveksamma fall ska handläggaren låta kommunens jurist göra prövningen, om det kan ske utan onödigt dröjsmål. Kommunens jurist ska pröva om handlingen ska lämnas ut om:

1. handläggaren vägrar att lämna ut handlingen eller lämnar ut den med förbehåll som inskränker en enskilds rätt att röja innehållet eller annars förfoga över handlingen, och
2. den enskilde begär myndighetens prövning.

Den enskilde ska informeras om möjligheten att begära myndighetens prövning och att det krävs ett skriftligt beslut av myndigheten för att ett beslut om att inte lämna ut uppgifter i en allmän handling ska kunna överklagas. Avslagsbeslutet upprättas i samråd med kommunens jurist. Beslut att inte lämna ut uppgifter i en allmän handling överklagas till Kammarrätten som första instans.

2.5 LOV

I Gnesta kommun tillämpas Lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV). Regler och specifikation för utförande av insatser anges i ett särskilt förfrågningsunderlag, som finns tillgängligt på Gnesta kommuns [externa web](#). Reglerna gäller alla utförare – kommunal utförare såväl som privata utförare.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

2.6 Andra huvudmän

Kommunen har det yttersta ansvaret för dem som vistas i kommunen, detta ansvar inskränker inte andra huvudmäns ansvar. I ärenden där det finns flera huvudmän, behöver både ansvarsområden och gränsdragningar som är av vikt klargöras i början av handläggningen.

2.7 Övriga bestämmelser

2.7.1 Ansökan om insatser i annan kommun enligt 2 a kap. 8-9 § SoL

Vid varaktiga och omfattande behov över dygnet har den enskilde rätt att söka insats, i regel särskilt boende, i annan kommun än bosättningskommunen (2 a kap. 8-9 § SoL). Ärendet ska handläggas och bedömas på samma sätt som om personen var boende i kommunen. Är den sökandes behov redan tillgodosedda i bosättningskommunen, får hänsyn inte tas till den omständigheten när ansökan prövas. Bosättningskommunen ska bistå med utredningsunderlag till inflyttningskommun om så begärs.

2.7.2 Ansvarsfördelning mellan bosättningskommun och vistelsekommun enligt 2 a kap. SoL

Om den enskilde är bosatt i en annan kommun än vistelsekommunen, ansvarar bosättningskommunen för det stöd och den hjälp som den enskilde behöver.

Vistelsekommunen har det yttersta ansvaret för att den enskilde får den hjälp och stöd som den enskilde behöver men ansvaret är begränsat till akuta situationer. Med akuta situationer menas situationer som uppstår oväntat och oförutsett. I övrigt är det bosättningskommunen som ansvarar för stöd och hjälp.

När en enskild avser att vistas en kortare tid i en annan kommun än bosättningskommunen, och till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom behöver stöd och hjälp för detta, är vistelsekommunen skyldig att på begäran

1. bistå med den utredning som bosättningskommunen behöver för att kunna pröva den enskildes behov av stöd och hjälp.
2. verkställa bosättningskommunens beslut.

Om en bosättningskommun har begärt verkställighet, ska bosättningskommunen ersätta vistelsekommunen för verkställighetskostnaderna. Ersättningen ska betalas enligt den ersättningsnivå som bosättningskommunen tillämpar för motsvarande insatser (2 a kap. 6-7 §§ SoL), se Socialstyrelsens meddelandeblad nummer 3/2011; Ansvarsfördelning mellan bosättningskommun och vistelsekommun.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

2.7.3 Personer som bor i annat land

EU-medborgare

EU-medborgare har rätt till fri rörlighet inom EU-länderna. En förutsättning är att personen har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Sverige och att de kan visa att de har tillräckliga resurser att klara sina och sina familjemedlemmars försörjning och inte bli en belastning för det sociala biståndssystemet. Dessa krav gäller inte pensionärer som avslutat sin yrkeskarriär i Sverige. Pensionärer som ska stanna i Sverige mer än 3 månader omfattas av krav på att registrera uppehållsrätten hos Migrationsverket.

Äldre som inte är EU-medborgare

Ekonomiskt bistånd m.m. till flyktingar som saknar uppehållstillstånd lämnas i princip av staten genom Migrationsverket. Asylsökande har inte rätt till försörjningsstöd enligt SoL om rätt till bistånd finns enligt lagen om mottagande av asylsökande. Av 13 § lagen om mottagande av asylsökande m.fl. framgår att bistånd enligt den lagen lämnas i form av logi, bostadsersättning, dagersättning och särskilt bidrag. Däremot omfattar lagen om mottagande av asylsökande m.fl. inte hjälp i hemmet vilket innebär att asylsökande därför har rätt att få sin ansökan som sådan insats prövad enligt 4 kap 1 § SoL. Ansökan prövas utifrån de individuella förhållandena och får inte avvisas enbart med hänvisning till att permanent uppehållstillstånd saknas. Äldre personer med permanent uppehållstillstånd ska, beträffande rätt till bistånd enligt SoL, behandlas på samma sätt som svenska medborgare som vistas i Sverige.

2.8 Grundläggande bestämmelser och principer

2.8.1 Samverkan

Ett ärende handläggs där ansökan kommer in. Om en ansökan uppenbart tillhör annan verksamhet ska mottagande handläggare, oavsett om det är barn eller vuxen, genast ta kontakt med den andra verksamheten och tillsammans komma fram till vem som är ansvarig handläggare för ärendet.

2.9 Allmänna principer vid bedömning

Den enskilde är ansvarig för sitt liv och för sina beslut. Det innebär ett egenansvar att själv försöka tillgodose sina behov, att till exempel byta bostad när den nuvarande inte motsvarar behoven, och att ta del av information om de aktiviteter och hjälpinsatser som finns att tillgå.

Om en myndig person, på grund av sjukdom (demenssjukdom), psykisk sjukdom, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande behöver hjälp med att tillgodose

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

sina behov, förvalta sin egendom eller sörja för sin person uppstår frågan om godman eller förvaltare. Detta sker via separat ansökan/anmälan.

Biståndshandläggarens utredning ska utgå från ett helhetsperspektiv, där hänsyn tas till den enskildes sociala, fysiska, psykiska och existentiella behov.

Normaliseringsprincipen ska vara vägledande. Biståndet ska utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att normalisera sin livsföring och leva ett så självständigt liv som möjligt.

Bedömningen ska ske utifrån jämförelse med den livsföring som kan anses normal för personer i samma ålder utan funktionsnedsättning. När det gäller barnfamiljer ska jämförelse göras med familjer med barn utan funktionsnedsättning. Vid alla nybesök, den första uppföljningen och, vid behov övriga uppföljningar ska arbetsterapeuts bedömningar beaktas. Valet av insatser sker mot bakgrund av individens totala situation. Som ett led i behovsbedömningen prövas om behovet kan avhjälpas eller minskas genom insatser såsom bostadsanpassning, träning, tekniska hjälpmedel eller bostadsbyte eller om det kan tillgodoses på annat sätt. Alla insatser bygger på frivillighet och med beaktande av den enskildes integritet. Insatserna ska, så långt det är möjligt, utformas tillsammans med den enskilde. Om den enskilde samtycker ska handläggaren även beakta anhörigas önskemål.

Religionsfrihet innebär rätt att ha eller inte ha en tro, men samhället har inte enligt SoL någon skyldighet att bistå den enskilde i att utöva sin religion. Kulturella och/eller traditionella seder ska inte påverka bedömningen av behovet av insats enligt SoL.

Biståndsbeslut ska i princip vara tidsbegränsade. Begränsningen ska ta hänsyn till i vilken situation den enskilde befinner sig i, nyss hemkommen från sjukhus kan den enskildes egen förmåga förväntas återkomma efter en kortare tid. Med en sjukdom som gör att den enskilde kommer att förlora förmågor kan en annan tid vara lämplig för uppföljning och nytt beslut. Inom ett år ska en omprövning av beslut ske om det inte redan skett på förekommen anledning. Undantaget är särskilt boende där beslutet ska innebära att en person ska kunna känna sig trygg i sitt nya boende och där personen förmodligen inte har kvar sitt tidigare boende att återvända till.

Handläggningstiden från ansökan till beslut ska följa gällande lagstiftning.

2.9.1 Utredning och dokumentation

Handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om insatser ska dokumenteras. Dokumentationen ska utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.

Avsteg från riktlinjerna ska vara tydligt motiverade.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

Dokumentation ska även ske löpande efter att beslut fattats om information framkommer som är av betydelse för ärendet. Dokumentationsskyldigheten gäller också de åtgärder som vidtas i syfte att kunna verkställa beslutet.

2.9.2 Beslut och uppföljning

Handläggare och chef har delegation från nämnden att ta beslut.

Beslutet ska ange målet för insatsen.

Ett beslutsmeddelande lämnas till den enskilde. Där ska finnas information om hur beslutet kan överklagas.

Alla beslut ska omprövas vid förändring av den enskildes behov eller vid beslutets utgång.

2.9.3 Avslag

Vid bedömning av rätten till insats enligt SoL ska prövas och dokumenteras om behovet *kan* tillgodoses på annat sätt.

Vid bedömning av rätten till insats enligt LSS ska prövas och dokumenteras om behovet *faktiskt* tillgodoses på annat sätt. Ett avslag enligt LSS kan medföra att insats ska beviljas enligt SoL.

Avslag ska aldrig ges på andra grunder än utifrån bedömning av den enskildes behov.

Avslagsbeslut ska motiveras och åtföljas av en besvärshänvisning och information om hur beslutet kan överklagas.

2.9.4 Avstående från insats

Om sökande tackar nej till beviljad insats, oavsett skäl, ska detta tolkas som att behovet kan tillgodoses på annat sätt och ärendet avslutas.

2.9.5 Överklagan

Samtliga beslut som fattas enligt Socialtjänstlagen 4 kap 1 § 1 eller med stöd av § 9 Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS kan överklagas. Detta gäller även beslut om avgift.

Överklagandet ska vara skriftligt och innehålla personuppgifter, vilket beslut som överklagas och hur den enskilde vill att det ska ändras.

Överklagandet ska ha inkommit till Gnesta kommun, Vuxen- och omsorgsförvaltningen inom tre veckor från den dag den enskilde fick del av beslutet. Överklagandet kan endast göras av den person som beslutet gäller, eller dess legale företrädare. Överklagandet ska även vara undertecknat.

Verksamhetschefen för enheten för administration och bistånd tar ställning till om

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

beslutet ska ändras (omprövning). Om ingen ändring sker och om överklagandet har kommit in i rätt tid skickas överklagandet till Förvaltningsrätten för prövning.

2.10 Övrigt

2.10.1 Sökande med annat språk

Behärskar den sökande inte svenska språket eller har en allvarlig hörsel- och/eller synnedättning ska tolk anlitas (8 § förvaltningslagen). Det är myndighetens ansvar att förvissa sig om att avsedd information kan inhämtas och delges den enskilde; vid behov anlitas därför auktoriserad tolk.

Behov att få tala sitt hemspråk ska dokumenteras i utredningen, liksom det individuella behovet av hur ofta.

2.11 Företrädare

2.11.1 Anhörig/närstående

Anhöriga har ingen laglig rätt till inflytande om de inte är den sökandes formella ombud eller legala företrädare. Anhöriga och/eller närstående ska dock alltid beredas möjlighet att lämna synpunkter om den enskilde så önskar.

2.11.2 Ombud/biträde

Den enskilde har rätt att anlita ett ombud eller biträde vid sina kontakter med kommunen. Kommunen kan dock alltid begära att den enskilde själv personligen ska medverka. Kommunen kan avvisa ett ombud/biträde om denne upplevs som olämplig (9 § Förvaltningslagen). Om ombud eller biträde finns skall detta dokumenteras.

2.11.3 God man/Förvaltare

Socialnämnden är skyldig att anmäla om behov av god man eller förvaltare bedöms föreligga, anmälan görs till överförmyndaren. Även andra i personens närhet kan anmäla detta behov (5 kap 3 § socialtjänstförordningen). Överförmyndaren ansöker sedan hos tingsrätten. Den enskilde själv kan också ansöka direkt hos tingsrätten. Verksamhetschef på Administration och Bistånd gör anmälan.

2.11.4 Jämställdhet

Handläggarens utredning ska vara neutral i form, det vill säga fri från fördomar gällande den enskildes kapacitet och förmågor baserat på den enskildes kön.

2.12 Samtycke

Av utredning ska framgå på vilket sätt den enskilde deltagit och därmed gett sitt samtycke till beslutad insats.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

2.13 Barnperspektiv

Vid utredning som direkt eller indirekt berör barn ska hänsyn tas till barnets bästa. Utredningen ska ha barnets perspektiv för ögonen och hantera frågor som ”Vad innebär det här beslutet för barnet? Vad vill vi uppnå med beslutet? Vilken effekt får beslutet på eventuella syskon?” Barnet har också rätt att komma till tals. I utredningen ska framgå hur barnperspektivet beaktats.

2.14 Anmälan om missförhållande som rör barn

Anställda hos myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdomar samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten är skyldiga att genast anmäla till Socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att Socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd.

2.15 Definition av skälig levnadsnivå

Enligt socialtjänstlagen svarar kommunen för omsorg och service, upplysningar och råd, stöd och vård samt ekonomiskt bistånd eller annat bistånd.

Insatser enligt socialtjänstlagen ska hjälpa den enskilde att uppnå skälig levnadsnivå. När rätten till bistånd ska bedömas ska det vägas in i vilken omfattning den enskilde genom egna åtgärder kan tillgodose det föreliggande behovet eller det kan tillgodoses på annat sätt. Utifrån personens individuella behov görs en prövning av vad som är skäligt.

Kommunen ska med planerade insatser främja förutsättningarna för den enskilde att få en meningsfull sysselsättning och att han/hon får bo på ett sätt som är anpassat efter det individuella behovet. Biståndet och insatserna ska utformas så att det stärker den enskildes resurser att leva ett självständigt liv.

2.16 Definition av funktionsnedsättning

En person med funktionsnedsättning har väsentliga svårigheter att utföra aktiviteter på viktiga livsområden och dessa begränsningar har funnits eller kan antas komma att bestå under en längre tid.

Socialnämnden ansvarar för bistånd till alla som motsvarar definitionen ovan, såväl barn som vuxna.

Vuxna människor har ansvar att om möjligt själva tillgodose sina behov. Lever man i hushållsgemenskap bedöms servicebehov kunna tillgodoses genom make/maka/sambo. Kommunens ansvar inträder om behoven inte bedöms kunna tillgodoses av den enskilde eller på annat sätt.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

2.17 Livsföring i övrigt

Med livsföring i övrigt avses alla behov, bortsett de ekonomiska, som den enskilde kan ha för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

2.18 Utskrivning från slutenvård

Under tiden en person är inskriven i slutenvård har kommunen inget ansvar för dennes omvårdnadsbehov. Det är först när en person av läkare bedöms som ”utskrivningsklar” som ansvaret kan övergå till kommunen, under förutsättning att rutinerna kring informationsöverföring och vårdplanering uppfyllts och personen är ”hemgångsklar”. Gnesta arbetar enligt modellen ”trygg och effektiv hemgång”, vilket möjliggör för den enskilde att få en bättre planering inför hemgång. (Ref: Lag 2017:612 om samverkan vid utskrivning från slutenvård och sjukvård, samt Överenskommelse mellan Region Sörmland och kommunerna i Sörmland om samverkan för trygg och effektiv utskrivning från slutenvården) Aktuell överenskommelse med Region Sörmland finns på regionens hemsida under Samverkanswebben, rubrik ”[Närvård](#)” samt på Gnesta kommuns [intranät](#).

2.19 Samordnad individuell plan (SIP)

Sedan år 2010 finns en lagstadgad skyldighet i både hälso- och sjukvårdslagen (3 f §) och socialtjänstlagen (2 kap 7 §) som innebär att om en person är i behov av insatser från både kommun, region och kommunal hälso- och sjukvård så ska en samordnad individuell plan (SIP) upprättas. Syftet med planen är bland annat att säkerställa samarbetet mellan de båda huvudmännen. Planen ska upprättas om någon av parterna kommun, region eller kommunal hälso- och sjukvård bedömer att den behövs för att individen ska få sina behov tillgodosedda och om den enskilde ger sitt samtycke till att den upprättas. Den enskilde ska medverka vid planeringen så långt det är möjligt. Närstående kan medverka om den enskilde önskar. Aktuell överenskommelse med Region Sörmland finns på regionens hemsida under Samverkanswebben, rubrik ”[Närvård](#)” samt på Gnesta kommuns [intranät](#).

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

3 Rätten till bistånd - socialtjänstlagen

Av 4 kap. 1 § SoL framgår den enskildes rätt till bistånd:

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av Socialnämnden för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Önskar kommunen bevilja insatser utöver skälig nivå kan detta göras enligt 4 kap. 2 § SoL. En ansökan prövas alltid först enligt 4 kap. 1 § SoL och därefter enligt 4 kap. 2 § SoL. Eventuella avslag görs därför alltid i enlighet med 4 kap. 1 § SoL. 5. Inga begränsningar om vilka insatser som kan ansökas om finns i lagtexten. Det är biståndsbedömningen som avgör om ansökan beviljas eller avslås, bedömning görs utifrån om insatsen behövs för att tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 4 kap.1§ om det finns skäl för det.

3.1 Egenvård

Beskrivning

Egenvård bedöms av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. Beslut om egenvård kan ske när den enskilde kan ta ansvar för, men inte själv klarar att utföra sina sjukvårdsinsatser. Bistånd för egenvård räknas som personlig omvårdnad.

Bedömning/grunder

Ett intyg ska medfölja ansökan. Biståndshandläggaren beslutar om det föreligger rätt till bistånd för att få hjälp med insatsen egenvård.

Ett beslut om egenvård är inte att betrakta som Hälso- och sjukvård utan ges som bistånd enligt SoL 4:1.

Aktuell överenskommelse med Region Sörmland finns på Region Sörmlands hemsida under fliken Samverkanswebben och därefter under rubriken [”Närvård”](#).

Uppföljningsansvar

Egenvård ingår i handläggarens uppföljningsskyldighet.

3.2 Anhörigstöd

Syfte

De anhöriga som vill och kan vårda sina närmaste i hemmet utför ett beundransvärt arbete. Påfrestningarna kan dock bli mycket stora både psykiskt och fysiskt.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

Enligt socialtjänstlagen ska kommunen erbjuda stöd till anhöriga som vårdar sina närstående. Regeln gäller för anhöriga som vårdar närstående som är långvarigt sjuka eller för anhöriga som stödjer närstående som har funktionsnedsättning. Stödet kan utformas på olika sätt. Det kan dels vara riktat till den som vårdas och/eller stöd för den som vårdar.

Syftet med insatsen är att avlasta anhöriga och ge möjlighet till avkoppling och egen tid. Ansökan görs av den närstående.

Närstående är den som är i behov av vård och omsorg, anhörig är den som ger vård och omsorg.

Beskrivning

Med anhörigstöd avses olika insatser som primärt syftar till att fysiskt, psykiskt och socialt underlätta den anhöriges situation. Stödet kan vända sig direkt eller indirekt till den anhörige. Som anhörig räknas den som vårdar, ger hjälp eller stöd till en person som är äldre, har en funktionsnedsättning eller är långvarigt sjuk.

Indirekt stöd till anhöriga

Här är en lista över insatser som den närstående kan få för att klara vården i hemmet. Insatserna beskrivs i respektive riktlinje.

- Hjälp i hemmet/hemtjänst/boendestöd
- Avlösning i hemmet
- Dagverksamhet/personer med demenssjukdom
- Korttidsvård
- Direkt stöd till anhöriga via Anhörigcentrum
- Information
- Enskild rådgivning
- Gruppverksamhet
- Utbildning
- Uppsökande verksamhet

Bedömning/grunder

Den anhörige kan ansöka om individuellt anpassat stöd för egen del. Varje ansökan utreds och bedöms efter aktuella förhållanden.

Det ska i utredningen framgå på vilket sätt den anhöriges behov tillgodosetts eller hur hänsyn på annat sätt tagits till anhörigs behov.

Anhörigstödet ska så långt som möjligt utformas individuellt och den anhöriges upplevelser och behov ska vara styrande för vilka stödinsatser som blir aktuella och hur de utförs. Varje anhörig och dennes situation är unik. Den närstående ska

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

självlärt stå i centrum och alla insatser ska utformas i samarbete med den närstående eller dennes företrädare.

3.3 Avlösning i hemmet

Syfte

Avlösning i hemmet ges med syfte att avlasta anhöriga och göra det möjligt för dem att få avkoppling och göra saker på egen hand och därigenom möjliggöra ett kvarboende för den närstående.

Beskrivning

Insatsen avser tillsyn/social samvaro. Avlösaren kan göra de insatser som den anhöriga skulle ha gjort, dock ej serviceinsatser.

Insatsen ges huvudsakligen dag-/kvällstid, är som regel planerad men kan i vissa fall ges även vid akuta situationer.

Bedömning/grunder

I utredningen kan framgå vad avlösaren ska utföra för och/eller tillsammans med den närstående. Se ovan.

Omfattning

I normalfallet beviljas avlösning med högst 6 timmar/månad.

3.4 Dagverksamhet

Syfte

Syftet med dagverksamheten är att erbjuda aktiviteter, delaktighet och social samvaro. Det är ett led i att stärka stödet i de äldres och funktionsnedsattas ordinära boende för att undvika isolering och nedsatt funktionsförmåga.

Dagverksamhet kan också ges som en form av avlastning för anhörig.

Beskrivning

För personer med demenssjukdom finns dagverksamhet i särskild form.

Bedömning/grunder

En förutsättning för att bevilja dagverksamhet för demenssjuka personer är att den enskilde har utredd och fastställd demenssjukdom. Det är dock behovet som är styrande – inte diagnosen i sig.

Omfattning

Dagverksamhet kan beviljas dagtid måndag-fredag. Av beslutet ska framgå antalet besök per vecka, i normalfallet högst 2 dagar.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

3.5 Hemtjänst

Syfte

De insatser som ryms i begreppet hemtjänst syftar till att underlätta den dagliga livsföringen för den enskilde i den egna bostaden och därigenom underlätta ett kvarboende. Insatserna kan vara av servicekaraktär och/eller bestå av personlig omvårdnad. Samhällets skyldighet att ge insatser enligt SoL begränsas till de situationer där behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Innehållet i insatserna preciseras i genomförandeplanen, där vad, när och hur anges.

Beskrivning

Personlig omvårdnad består av alla förekommande uppgifter som rör den egna personen som till exempel, äta, dricka, klä på/av sig, sköta personlig hygien, förflytta sig eller för en ökad trygghet.

Serviceinsatser handlar om praktisk hjälp med hemmets skötsel till exempel städning, tvätt, strykning, inköp.

I hemtjänst ingår normalt inte tjänster som storstädning, vädring av stora mattor, mer omfattande matlagning, skötsel och rastning av husdjur, trädgårdsskötsel, snöskottning eller sandning. Kommunens personal kan vara behjälplig med information om var sådana tjänster kan köpas.

Telefonservice innebär att personal ringer kunden vid bestämda tidpunkter i trygghetsskapande syfte.

Nattpatrullen utför tjänster som ingår i personlig omvårdnad och är en del av tillsynen mellan kl. 22.00 – 07.00.

Bedömning/grunder

Handläggaren som tar emot ansökan om hemtjänst har skyldighet att informera om de skatteregler som gäller för hushållsnära tjänster och som kan påverka den sökande i sitt beslut.

Äktenskapsbalkens regler om gemensam försörjningsskyldighet mellan makar kan påverka bedömningen.

Handläggaren har även skyldighet att informera om Fritt val inom hemtjänst samt om vilka utförare som finns att välja på.

Omfattning

Hemtjänst beviljas i normalfallet med maximalt 90 timmar/månad. Beslut över 90 timmar kan fattas av verksamhetschef för Administration och Bistånd. Insatser överstigande 124 timmar/månad beviljas inte i normalfallet. Istället ska särskilt boende beviljas om den enskilde ansöker om den insatsen.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

Omvårdnad

- *Dusch:* Duschhjälp består av duschning, hår- och enklare nagelvård. Insatsen beviljas efter en individuell prövning men ges normalt 2 till 3 ggr per vecka. I insatsen ingår även uppsnyggning i badrummet efter duschning.
- *Måltidshjälp:* Med måltidshjälp avses hjälp att tillreda och/eller värma enklare frukost, huvudmål och/eller kvällsmål. Huvudmålet distribueras som regel färdiglagat via matdistribution. Om huvudmålet tillagas i hemmet, ingår hjälp med enklare matlagning.
- *Telefonservice* är telefonsamtal från hemtjänsten i trygghetsskapande syfte.
- *Tillsyn:* Med tillsyn avses alltid i första hand tillsyn via kamera eller telefonservice i trygghetsskapande syfte och kan utföras under hela dygnet. Insatsen kan utformas med fysiska besök om särskilda skäl bedöms föreligga. Samma person kan inte beviljas telefonservice och tillsyn vid samma tillfälle.
- *Omvårdnads-/ omsorgsinsatser* sker vanligtvis mellan kl. 07.00-22.00 men kan också beviljas för andra tider. Personlig omvårdnad kan också innebära ett motiverande stöd.
- *Nattpatrull* beviljas i normalfallet högst 2 besök per natt. Besök av nattpatrull som består av endast tillsyn och inte av fysiska omvårdnads-/omsorgsinsatser genomförs i första hand alltid med hjälp av kamera.

3.6 Serviceinsatser

I begreppet servicetjänster ingår nedanstående punkter. Serviceinsatser beviljas i normalfallet inte om den sökande sammanbor med någon som kan sköta de aktuella sysslorna i hemmet.

- *Inköp* beviljas då den enskilde har nedsatt fysisk och eller psykisk funktionsförmåga samt när den enskilde inte klarar att gå längre sträckor och/eller bära tungt. Inköp beviljas även då den enskilde har nedsatt kognitiv förmåga och inte själv klarar av att planera och genomföra sina inköp. Klarar den enskilde att på egen hand tillgodose behovet, exempelvis genom webhandel med hemleverans eller hjälp från anhörig, har den enskilde inte rätt till insatsen.

Inköp beviljas en gång per vecka. Färskvaror har i regel bra hållbarhetsdatum, så behovet kan oftast tillgodoses med ett inköp per vecka.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

Inköp sker i första hand genom webhandel med hemleverans. Om behov föreligger kan den enskilde få stöd med inköpslista, beställning och uppackning av varor. Om särskilda skäl föreligger kan inköpen utföras i närmaste välsorterade livsmedelsbutik utifrån närhetsprincipen.

Post- och/eller bankkontor finns som regel i eller i närheten av de välsorterade livsmedelsaffärerna och det är då möjligt att utföra även dessa ärenden inom tidsramen för inköpsinsatsen.

Den hjälp som ges ska alltid hålla sig inom den tidsram som den enskilde har beviljats. Föreligger särskilda behov av att få tätare inköp görs en individuell bedömning. Om den enskilde ansöker om att få följa med och handla kan detta beviljas utifrån en individuell bedömning av behovet.

I inköp ingår inte:

- Endast inköp av dags- eller kvällstidning, behovet kan tillgodoses genom t.ex. prenumeration av morgontidning eller e-tidning.

- *Städning* beviljas normalt varannan vecka och avser 2 rum och kök. För samboende kan städning beviljas för 3 rum och kök. Städningen omfattar dammsugning, dammtorkning och vädring av gångmattor, torkning av golv, rengöring av dusch- badrum och wc, rengöring av disk- och köksbänkar samt runt spis och torkning av skåpdörrar samt dörrar till kyl och frys. Vidare kan ingå städning i kyl och frys vid behov mellan ordinarie städning.
- Hjälp med *tvätt* beviljas normalt varannan vecka. Vid särskilda behov kan insatsen beviljas oftare. I insatsen ingår även vid behov, insortering i skåp/garderob. Tvätt beviljas endast om det finns en fungerande tvättmaskin i eller i anslutning till bostaden. Handtvätt utförs inte.
- *Social samvaro och/eller utevistelse* beviljas i normalfallet 1 gång per vecka och beviljas normalt som en serviceinsats om inte det individuella behovet ställer särskild kompetens på utförandet.
- *Post- och bankärenden* utförs i första hand av anhöriga och/eller god man/förvaltare eller av den enskilde digitalt. Om den sökande är beviljad insatsen inköp tillgodoses i regel redan behovet inom tidsramen för den insatsen. Insatsen beviljas, då behov föreligger, som regel 1 gång per månad.
- *Apoteksärenden* utförs i första hand av anhöriga och/eller god man/förvaltare. Insatsen beviljas, då behov föreligger, som regel 1 gång per månad.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

- I övriga hjälpinsatser ingår till exempel disk, bäddning, blomvattning samt att bära ut hushållssopor. Vid särskilda behov kan den enskilde få hjälp med uppsnyggning utöver den ordinarie städningen. Förhållanden som påverkar behovet kan till exempel vara dålig syn och allergi.

3.7 Kortvård

Syfte

Målet med vistelsen vid kortvård är alltid i första hand att den enskilde ska återvända till eget boende.

Vården ska ge funktionsbevarande och rehabiliterande träning och stöd till den enskilde och/eller avlastning av anhörig.

Målet med kortvård vid livets slut är att den enskilde i lugn och ro, i trygghet, med god omvårdnad, god smärtlindring och känd personal ska få ett värdigt slut.

Beskrivning

Vistelse på kortvård ska stödja och komplettera vård, omsorg och service i eget boende. Vistelsen kan ske efter sjukhusvård i väntan på anpassning av det egna boendet eller för att en utredning ska göras om fortsatta insatser alternativt om den enskilde har behov av annan boendeform eller i akuta situationer.

Avlastning/Växelvård innebär att den enskilde vistas på kortvård med regelbundna perioder. Perioderna kan variera mellan en till två veckor med olika tidsintervaller.

Avlastning/Växelvård beviljas efter behov och kan variera i frekvens över tid. Växelvård ges som anhörigstöd. Om den enskilde vistas mer tid på växelvård än hemma bör en prövning av särskilt boende ske. Dock är det den enskildes egna val om man vill ansöka om särskilt boende.

Vid brådskande behov ska biståndsbeslut om kortvård handläggas skyndsamt, detsamma gäller verkställighet av ett sådant gynnande beslut.

Bedömning/grunder

Beslut om kortvård ska vara tidsbestämt och företrädesvis kort. Beslutet omprövas vid behov.

För att beviljas vistelse på kortvård i livets slut, ska den enskilde ha en fastställd behandlingsplan i form av symtomlindrande behandling.

Vid bifall till ansökan om fortsatt kortvård görs en vårdplanering för att bedöma fortsatt behov av insatser.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

Omfattning

Den enskilde vistas på kortvården vid enstaka tillfällen utifrån sitt individuella behov. Både insatsen och beslutet följs upp kontinuerligt.

3.8 Ledsagning

Syfte

Syftet är att ge ökad delaktighet som medborgare i samhället och att underlätta för den enskilde att delta i samhällslivet, kulturella arrangemang och specifika fritidsaktiviteter

Beskrivning

Vid avsaknad av anhörig eller annan närstående kan ledsagning utföras av hemtjänsten eller av personal vid särskilt boende.

Bedömning/grunder

Ledsagning är avsedd för personer med kognitiv eller somatisk funktionsnedsättning och avser deltagande i samhällslivet. Ledsagning kan i särskilda fall även beviljas för att hjälpa den enskilde till och från besök för behandling eller service, normalt dock ej för stöd eller sällskap under själva besöket.

Insatsens omfattning ska bedömas utifrån eventuella övriga insatser. Omvårdnad och medicinska insatser ingår inte i ledsagning.

Omfattning

Ledsagning innebär hjälp från en punkt till en annan, inte att biträda vid den aktivitet som är målet. Är den enskilde i behov av omsorg vid själva aktiviteten ska detta preciseras i beslutet. Vid behov av transport ombesörjer den enskilde själv transporten.

I normalfallet beviljas ledsagning med högst 4 timmar per månad.

Ledsagningens omfattning ska dels bedömas utifrån behov men också utifrån övriga insatser och med hänsyn till vad som i det enskilda fallet kan betraktas som en skälig levnadsnivå. Omfattning och innehåll ska framgå tydligt i beslutet.

3.9 Särskilt boende

Syfte

Syftet med insatsen är att tillgodose behov av vård och omsorg som inte kan ges i hemmet. Insatsen kan även beviljas utifrån sociala aspekter och behov av trygghet.

Beskrivning

Om den enskilde har behov av personligt anpassad bostad kan rätt till särskild

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

anpassad bostad, serviceboende/stödboende, gruppboende eller äldre/demensboende föreligga.

I ett serviceboende/stödboende finns tillgång till gemensamhetsutrymmen. Det finns även viss personal under del av dygnet.

Ett gruppboende består av ett antal bostäder som är grupperade tillsammans. Boendet har gemensamma utrymmen och personal dygnet runt.

Äldreboende/demensboende är egna lägenheter med gemensamma utrymmen och personal dygnet runt. Särskild enhet finns för äldre med svåra beteendestörningar som orsakats av demenssjukdomar eller personer med psykiatriska funktionsnedsättningar.

Ett bifall på ansökan innebär att lämplig plats kommer att anvisas på något av de särskilda boenden som finns inom Gnesta Kommun. Plats ska erbjudas inom tre (3) månader efter beslut.

Om den enskilde på ansökningsblanketten fyllt i önskemål om speciellt boende, men det inte finns en ledig plats på det angivna önskemålet, har den enskilde inte möjlighet att tacka nej och kvarstå på kölista. Om den enskilde tackar nej trots detta ska ansökan omprövas.

Den som vistas på kommunens korttidsenheter eller på sjukhus och har fått beslut om särskilt boende och inte kan gå hem i mellan har inte rätt att tacka nej till erbjudet boende.

Boende på äldre- eller demensboende har rätt att efter inflyttning ansöka internt om att flytta till annat särskilt boende. En sådan ansökan ska följas upp var tredje månad av verksamhetschef ÄHF.

Den som beviljas en lägenhet i särskilt boende bör få skälig betänketid för att kunna ta ställning till erbjudandet. Betänketiden bör inte överstiga 5 dagar efter det att konkret erbjudande om plats lämnats.

Bedömning/grunder

Den enskilde rekommenderas att söka bistånd i form av särskilt boende om den aktuella omsorgssituationen innebär kontinuerligt behov av hemtjänst/hemsjukvård mer än 120 timmar/månad och av insatser på natten.

Vid ansökan om särskilt boende gäller att utökade och eller kompletterande insatser i eget boende alltid ska prövas, ha prövats eller konkret övervägts tillsammans med den enskilde och eventuellt dennes anhöriga innan beslut om särskilt boende fattas.

En demensutredning kan hjälpa till vid bedömning av behovet.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

Ansökan beviljas efter en individuell behovsprövning.

Ansökan ska prövas inom 1 månad.

Kriterier för bedömning av rätt till plats i särskilt boende

- Omfattande omvårdnadsbehov. En samlad bedömning utifrån fysiska, psykiska, sociala, hög ålder och trygghetsaspekter ska göras vid varje enskilt fall. (ADL och/eller läkarbedömning vid behov) Plats kan i undantagsfall beviljas utifrån sociala aspekter och den enskildes behov av trygghet.
- Stora svårigheter att orientera sig (hittar inte hem)/riskbeteenden.
- Otrygg, orolig eller är fara för sig själv och kan inte påkalla hjälp.
- Varierande hälsa med täta sjukhusbesök som hemtjänst/hemsjukvård inte klarar av att hjälpa.
- Om den enskilde ansöker om särskilt boende direkt efter sjukhusvistelse ska utredningen kompletteras med en gemensam vårdplanering mellan Region Sörmland och kommunen, där särskilt behovet av paramedicinska resurser och funktionsträning ska beaktas.

Prövning av plats i demensboende

- Prövning om inflyttning till demensboende från eget boende bör ske på grundval av en psykiatrisk utredning. Prövningen ska ske utifrån en helhetssyn på den enskildes behov.
- Person med konstaterad demenssjukdom ska alltid erbjudas boende på demensboende om det anses vara det bästa för individen.
- Diagnosen får inte vara styrande utan det är den enskildes vårdbehov som ska vara avgörande för förslag till lösning. Det innebär att personer, oavsett demenssjukdom, där vård i ordinärt boende inte längre är aktuellt, ska kunna få fullgod vård och omsorg vid ett äldreboende.
- Personer med lindrig kognitiv nedsättning eller förvirring bör kunna erbjudas plats i äldreboende utan psykiatrisk utredning om övriga omständigheter vid den individuella prövningen talar för detta. Handläggare bör vid sådan prövning rådfråga sakkunnig personal i demensvård/-bedömningar.
- Omflyttning av äldre från äldreboende till demensboende bör undvikas. För många äldre med en kognitiv nedsättning ger det en bättre livskvalitet

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

att få bo kvar i den invanda miljön. Endast om en psykogeriatrisk utredning förordar omflyttning, bör så ske.

Prövning av plats i boende för personer med psykisk funktionsnedsättning

- Behovet ska framgå i utredningen.

Prövning av plats i boende för personer med samsjuklighet

- Vid bedömning av behovet ska samverkan med handläggare inom individ- och familjeomsorgen ske.

Prövning av plats i boende med psykogeriatrisk inriktning

- Särskilda vårdplatser finns för personer med, ofta tillfälliga, svåra beteende-störningar som orsakats av vissa demenssjukdomar eller personer med psykiatrisk grundproblematik som därutöver drabbas av demenssjukdom.
- Vid en förändrad hälsosituation bör den enskildes boende omprövas med målsättningen att fortsatt vård och omsorg ska kunna fås i demensboende alternativt äldreboende. Plats med psykogeriatrisk inriktning bör därför om-prövas med kortare tidsperiod. Både vid inflyttning och vid omprövning av fortsatt boende ska ett nära samråd ske med anhöriga/företrädare.

Kvarboendepincipen/Trygghetsprincipen

Att beviljas ett särskilt boende är ofta ett livslångt boende. Av utredningen ska framgå den enskildes behov av boendeform och innehållet i insatsen. Däremot ska inte ett namngivet boende anges i beslutet. Den enskilde kan komma att erbjudas ett annat boende om de individuella behoven förändras eller om omvårdnadsbehovet bättre kan tillgodoses på ett annat boende.

Husdjur

En boende kan ta med sig ett husdjur under förutsättning att övriga boende inte är allergiska eller på annat sätt blir störda av husdjuret. Personalen tar ingen del i skötseln av djuret.

Omfattning

Beslut om särskilt boende kan tidsbegränsas om handläggaren bedömer att det är nödvändigt.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

3.10 Parboende och medboende

Syfte

För den som har beviljats eller beviljas bistånd i form av boende i en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 § ska det ingå i en skälig levnadsnivå att kunna sammanbo med make eller sambo. Detta gäller under förutsättning att paret varaktigt har sammanbott eller, om den ena parten redan bor i ett sådant boende, att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott.

Den som beviljats särskilt boende kan således göra en ansökan enligt 4 kap. 1 § SoL om medboende. Beslutet fattas enligt 4 kap. 1 c § socialtjänstlagen (2001:453).

Sedan 2006 regleras i 2 kap. 2 § socialtjänstförordningen (2001:937) att i de fall makar, sambor eller registrerade partner båda är i behov av boende i en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 § SoL ska med skälig levnadsnivå förstås att båda bereds plats i samma boende, om de begär det.

Beskrivning

Parboende kan erbjudas i någon av nämndens stora lägenheter. Ett fortsatt parboende kan dock endast erbjudas under förutsättning att en god och säker vård kan tillhandahållas för den som fått insats beviljad.

Om ingen stor lägenhet finns ledig vid verkställigheten ska enrumslägenhet erbjudas den som fått beviljat insatsen och paret får sedan stå på kö till första lediga stora lägenhet.

Ett avstående av besittningsskyddet ska ifyllas av den medflyttande parten. Nämndens behov av att kunna erbjuda särskilt boende till personer med bedömt biståndsbehov måste anses gå före en efterlevandes besittningsskydd till en lägenhet inom ett särskilt boende.

Kontrakt skrivs enbart med den part som fått beviljat insats särskilt boende. Hyresavi skickas till den part som innehar kontraktet.

Utförlig information om vad parboende/medboende innebär ska lämnas vid ansökningstillfället.

Bedömning/grunder

En ansökan om fortsatt parboende ska registreras som en inkommen ansökan och ett beslut ska fattas med anledning av ansökan.

Om den part som fått beviljat insatsen avlider ska, efter ansökan, en biståndsbedömning göras för den efterlevande parten. Bedöms den parten ha behov av särskilt boende ska ett kvarboende erbjudas. Om behov inte anses föreligga ska ett avslag göras på en direkt ansökan och en avflyttning kan inledas med hänvisning

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

till avståendet av besittningsskyddet.

3.11 Trygghetslarm

Syfte

För att den enskilde ska kunna känna trygghet och säkerhet i den egna bostaden under dygnets alla timmar.

Beskrivning

Alla larmbeställningar grundas på ett biståndsbeslut och kan innefatta trygghetslarm, larmklocka, larmmatta, gps-sändare och/eller dörlarm. Trygghetslarmet är inte ett servicelarm för att till exempel be om enklare tjänster utan ska endast utnyttjas vid akuta situationer. Se separat rutin för Trygghetslarm och Phoniros Care.

Bedömning/grunder

Ett trygghetslarm ska kunna beviljas i förebyggande syfte om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

En förutsättning är att den enskilda har förmåga att hantera larmet och kan tillgodogöra sig de instruktioner som hör till larmhanteringen.

3.12 Trygghetskamera

Beskrivning

En trygghetskamera är en digital kamera som installeras hos den sökande och är en omvårdnads-/omsorgsinsats som utförs av hemtjänsten. Kameran är uppkopplad hos Phoniros krypterade molntjänst. Trygghetskameran spelar inte in och har i dagsläget ingen ljudkommunikation.

Med ny och modern teknik kan insatser ersätta eller komplettera personliga besök till den som önskar.

Syfte

En trygghetskamera ska bidra till ökade möjligheter för den sökande till att leva och bo självständigt under trygga förhållanden. En trygghetskamera ska minska oro samt undvika onödiga besök där hemtjänst inte behöver vara fysiskt på plats.

Bedömning/grunder

Tillsynsbesök i trygghetskapande syfte och som inte bedöms kräva telefonservice eller ett fysiskt besök ska tillgodoses med en trygghetskamera.

Kameran får enbart användas efter skriftligt samtycke från brukare eller dennes företrädare via fullmakt.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

Omfattning

Omfattningen på tillsynen, som tillgodoses med trygghetskamera, ska utgå från en individuell behovsprövning i varje enskilt fall. Biståndet ska utformas så den sökande tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

3.13 Matdistribution

Syfte/Beskrivning

Matdistribution vänder sig till äldre och funktionsnedsatta i eget boende. När den enskilde bor i närhet av Träffpunkten ska i första hand den möjligheten undersökas. Genom matdistribution får brukaren ett färdiglagat huvudmål samtliga dagar i veckan alternativt 5 dagar, måndag-fredag. Matdistribution består av kyld mat som levereras varje eller varannan dag hem till brukaren.

Bedömning/grunder

Insatsen beviljas till den som inte själv förmår att planera, köpa eller tillaga mat eller om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Exempelvis genom anhörig som lagar mat.

Omfattning

Matdistribution kan beviljas för leverans varje eller varannan dag.

3.14 Familjehem och hem för vård eller boende

Syfte

Insatsen beviljas då den enskilde behöver vård och boende som inte kan tillgodoses på annat sätt.

Beskrivning

För personer som har behov av mer omfattande insatser från särskilt utbildad personal beviljas hem för vård eller boende.

Bedömning/grunder

Beviljas endast i de fall placeringen kompletteras med behandling av annan vårdgivare.

För barn och ungdom prövas vård i familjehem före vård på institution.

Boende i familjehem kan ges som bistånd då den enskilde utifrån sina individuella behov inte bedöms klara av annat särskilt anpassat boende enligt nedan. Beviljas med stöd av SoL 4:1.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

3.15 Boendestöd

Målgrupp

Boendestöd kan beviljas till personer som har en diagnosticerad psykisk funktionsnedsättning eller motsvarande ”närliggande symtom” och som har behov av att motiveras, tränas och stödas till att bli mer självständiga och/eller delaktiga.

Syfte

Boendestödet ska praktiskt hjälpa, motivera och stödja personer inom målgruppen, så att de får möjlighet att förbättra och upprätthålla förmågan att leva ett så aktivt, meningsfullt och självständigt liv som möjligt i vardagen och i samhället.

Beskrivning

Boendestödet ska stödja och motivera till ökad självständighet avseende till exempel hemmets skötsel, personlig hygien, kommunikation och fritid. Insatserna ska i första hand utföras i samverkan med och aktivt deltagande från den enskilde och innefattar därför ett stort mått av motivationsarbete. Detta kräver att personalen har kompetens om och erfarenhet av att arbeta med målgruppen.

Exempel på insatser:

- Service: inköp, städning, tvätt och disk samt övrigt som rör hemmets skötsel.
- Personlig omvårdnad/omsorg: personlig hygien, måltider och kommunikation.
- Främjande av sociala kontakter: fritidsaktiviteter, stöd i anhörig- och vänkontakter, stöd att klara samhällskontakter samt läkar- och tandläkarbesök.

Villkor kring insatsen

Insatsen erbjuds dagtid 07.00 – 22.00.

Omfattning och innehåll varierar beroende på den enskildes behov av stöd.

Insatsen ska verkställas på datum som handläggaren beställer.

Insatsen upphör inte med automatik vid 65 års ålder, utan fortgår om behoven kvarstår. Brukare som redan har boendestöd kan även få kompletterande boendestödsinsatser efter 65. För brukare som fyllt 65 år och som inte tidigare haft boendestödsinsatser, kan inte sådana beviljas.

Definitionen av boendestödets målgrupp (personer som har en diagnosticerad psykisk funktionsnedsättning eller motsvarande ”närliggande symtom”) beskriver

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

också skillnaden mellan hemtjänst och boendestöd. Både hemtjänst och boendestöd ska motivera till delaktighet och självständighet. Båda ska utföra insatserna åt brukaren då denne inte kan eller vill delta. Det är boendestödets personal som åker ut på eventuellt larm från brukare med insatsen boendestöd. Det är också boendestödets personal som sköter medicinhanteringen för dessa brukare. Det är inte möjligt att ha insatserna hemtjänst och boendestöd samtidigt.

3.16 Sysselsättning

Syfte

Syftet är att underlätta för den enskilde att få sociala kontakter och ha möjlighet att delta i aktiviteter tillsammans med andra samt stöttning mot arbete och ett självständigt liv.

Beskrivning

Sysselsättningen ska ge utrymme för flexibla och individuella lösningar.

Bedömning/grunder

Sysselsättningen ska bidra till personlig utveckling och främja delaktighet i samhället.

Rätten till sysselsättning följer ordinarie regelverk kring pensionsålder.

Sysselsättning som bistånd enligt SoL kan vara aktuellt för den som omfattas av personkrets 3 i LSS och för personer med funktionsnedsättning som ej omfattas av LSS.

Omfattning

Omfattningen av insatsen ska framgå av beslutet och anges i antal dagar per vecka.

3.17 Kontaktperson

Syfte

Kontaktpersonen ska vara en medmänniska som kan ge hjälp att minska isolering och uppmuntra till sociala kontakter och nätverkande. Beslut om kontaktperson avser allmänt socialt stöd och kan också omfatta ett personligt utformat uppdrag.

Beskrivning

En kontaktperson är en person som har intresse av att ge stöd åt en annan medmänniska. Kontaktpersonen ersätter eller kompletterar kontakten med anhöriga och vänner men ersätter inte insatser som hemtjänst eller boendestöd. Den enskildes val av person bör vara avgörande för vem som utses till kontaktperson.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

Kontaktpersonen och den som fått insatsen ska tillsammans utforma kontakten utifrån det mål som anges i beslutet.

Stödet kan även ges av en familj.

Bedömning/grunder

Kontaktperson kan normalt beviljas för vuxna och barn över 12 år.

Innan beslut om kontaktperson sker ska information lämnas om Väntjänstens verksamhet och övriga frivilliga nätverk.

Syftet med att utse kontaktpersonen ska vara tydligt vid uppdragets början och målet ska framgå av beslutet.

I ett särskilt boende tillgodoses syftet normalt av personalen på boendet.

Omfattning

Omfattning av insatsen är 2 till 4 tillfällen per månad, för kontaktfamilj högst 2 till 4 dygn per månad.

4 Generell riktlinje för bedömning enligt LSS

Insats enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) ska ges endast om den enskilde eller dennes ombud begär det.

LSS lagstiftningen är en rättighetslag. LSS inskränker inte rättigheter som en enskild person kan ha enligt annan lag utan fungerar parallellt med exempelvis socialtjänstlagen (SoL) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Vid varje ny ansökan om insats enligt LSS ska det göras en prövning av tillhörighet av personkretsen enligt LSS. Vid prövningen ska funktionshindret bedömas i förhållande till livssituationen som helhet. Behov av insats enligt LSS ska bedömas på ett så objektiva och lika sätt som möjligt oavsett personkretstillhörighet.

För personer, vars funktionsnedsättning kan innebära tillhörighet till personkrets 1 och prövning ska ske bör utlåtande (utredning och bedömning) från till exempel habiliteringen utgöra underlag vid prövning av insats enligt LSS.

För personer, vars funktionsnedsättning kan innebära tillhörighet till personkrets 2 och 3, bör vid bedömning följande dokument utgöra underlag vid prövning av insats enligt LSS

- Rehabiliteringsutlåtande inklusive diagnos och eventuell prognos av läkare eller psykolog

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

- Beskrivning av funktionsnedsättning av arbetsterapeut och/eller sjukgymnast
- ADL-status: ett utlåtande om förmågan i det egna hemmet, av arbetsterapeut eller annan lämplig habiliterings- eller rehabiliteringspersonal.

Inhämtande av intyg från läkare eller habilitering kräver den enskildes eller dennes företrädares samtycke. Samtycket ska dokumenteras.

4.1 LSS § 9:2 Personlig assistans

Syfte

Syftet med insatsen personlig assistans, bör vara att åstadkomma villkor som är likvärdiga och kan anses normala för andra personer i motsvarande ålder. Insatsen ska hjälpa den enskilde med den personliga hygien, med intagande av måltider och med annan personlig service. Den enskilde ska via insatsen ges ökade möjligheter till ett självständigt liv. Insatsen ska om möjligt garantera den enskilde kontinuiteten i stödet och därmed trygghet för den enskilde och hans närstående. Den enskildes förutsägbara, kontinuerliga eller ofta förekommande aktiviteter i den dagliga livsföringen ska tillgodoses med insatsen.

Beskrivning

Insats med personlig assistans kan vid behov av omfattande insatser erhållas som assistansersättning enligt Socialförsäkringsbalken (SFB) vilket Försäkringskassan beslutar om.

Kommunens ansvar enligt LSS omfattar:

- Alla insatser avseende grundläggande behov 20 timmar eller mindre per vecka (insats enligt LSS)
- Finansieringsansvar (försäkringskassan beslutar, kommunen svarar för kostnaden) för de 20 första assistanstimmarna vid en total insats överstigande 20 timmar per vecka med assistansersättning.
- Behov av insatser överstigande 20 timmar per vecka som inte ger rätt till assistansersättning. Detta gäller i situationer då sammanlagd insats överstiger 20 timmar per vecka men försäkringskassan bedömer och beslutar att de grundläggande behoven understiger 20 timmars insats per vecka.
- Kostnadsersättningsansvar för sjukvikarier, som ersättare vid ordinarie assistents frånvaro och där assistansinsatsen utförs av anställda hos den

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

enskilde eller av privata företag (gäller för enskilda med en total assistansinsats överstigande 20 timmar per vecka enligt LSS/SFB).

Bedömning/grunder

Bedömningsgrunderna för rätt till personlig assistans ska så långt som möjligt vara samordnade med försäkringskassans motsvarande bedömningsgrunder för erhållande av assistansersättning enligt SFB.

Tillfällig personlig assistans/tillfällig utökning eller ledsagare vid resa med mera.

I Gnesta kommun beviljas i vissa fall tillfällig personlig assistans eller tillfällig utökning av assistans vid resa.

Kostnad för personlig assistents resa och personliga omkostnader ingår i assistansersättningen enl. LSS eller SFB.

Som exempel på sådana tänkbara skäl kan nämnas:

- Personen ska delta vid familjesammankomster som bröllop, dop, begravning, studentexamen, femtioårsfirande eller liknande dvs. de tillfällen i livet då familjerna naturligt och vanligt kommer samman.
- Personen har aldrig tidigare rest
- Det är fråga om ett återbesök i tidigare hemland
- Det kan vara sista möjligheten att resa till exempel vid progredierande sjukdom

Bedömning av ansökan sker individuellt utifrån den enskildes behov. I bedömningsunderlaget ingår:

- Frekvens och tidsintervall av eventuellt tidigare beviljad resa
- Beviljade insatser
- Föreligger ett behov att resa för att uppnå goda levnadsvillkor

Den som begär personlig assistans och får detta genom SFB har där möjlighet att få med timmar för individuella behov utöver de grundläggande behoven. Har den enskilde ett behov av att regelbundet resa tas den tiden med i det totala antalet timmar. I dessa fall föreligger inget behov av tillfälligt utökad antal timmar.

Vid bedömning av rätt till personlig assistans under semesterresa för barn och ungdomar till och med gymnasieåldern ska först föräldraansvaret vägas in.

Personlig assistans för personer över 65 år

Den som fått insats med personlig assistent enligt LSS har rätt att behålla insatsen efter fyllda 65 år. Nivån på insatsen får dock ej utökas efter fyllda 65 år. Vid

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

behov av utökning av insats motsvarande personlig assistans efter fyllda 65 år sker prövning enligt SoL med inriktning att komplettera personlig assistans med en hemtjänstinsats.

Makes ansvar

Vid bedömning av tid för personlig assistans beaktas att makar har ett gemensamt ansvar för hushållet enligt äktenskapsbalken.

Omfattning

Kommunen kan i avvaktan på försäkringskassans prövning av ansökan om assistansersättning, fatta ett interimistiskt beslut om personlig assistans enligt LSS. Ett sådant beslut ska vara tillfälligt och tidsbegränsat till högst 4 månader per gång och ska enbart fattas om försäkringskassans beslut inte kan inväntas med hänsyn till den enskildes livssituation eller hälsa.

I avvaktan på försäkringskassans prövning enligt SFB kan beslut om insatser överstigande 20 timmar, avseende grundläggande behov, per vecka förekomma. Denna utökning kan vara tillfällig eller mer stadigvarande och även där gör kommunen prövningen samt beslutar kring och finansierar utökade insatser i avvaktan på försäkringskassans prövning.

Vid beslut enligt SFB gäller försäkringskassans bedömning beträffande antalet timmar som den enskilde är berättigad till. Beviljade övertimmar från kommunen ska genast tas bort.

Vid behov av utökning av antalet timmar ska den enskilde vända sig till försäkringskassan och begära tilläggstimmar.

4.2 LSS § 9:3 Ledsagare

Syfte

Ledsagarservice syftar till att bryta den sociala isolering som ofta blir följden av en omfattande funktionsnedsättning. Den enskildes sociala nätverk har betydelse i bedömningen utan att undantränga det individuella behovet.

Insats av ledsagare för personer i eget boende:

Beslut om ledsagare ska avse specifikt uppdrag per månad, som är tidsbegränsat. Ledsagare kan beviljas för kortare uppdrag, del av dag och som undantag under hel dag eller flera dagar.

Ledsagarinsatsen beställs av den som fått insatsen beviljad. Ledsagarinsatsen utförs av tillgänglig ledsagare. Vid behov av personlig ledsagare ska detta tydligt anges i beslut.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

Insats av ledsagare för personer i särskilt boende:

Behov av ledsagarinsats vid särskilt boende ska i normalfallet anses ingå i verksamheten och företrädesvis utföras i verksamhetens egen regi. Insatser av frivilliga kan komplettera verksamheten.

Ledsagning för barn:

Ledsagning för barn under 12 år ingår normalt i föräldraansvaret.

Bedömning/grunder

Service bör erbjudas personer som tillhör lagens personkrets, men inte har personlig assistans, för att till exempel besöka vänner, delta i fritidsaktiviteter, kulturliv eller för att promenera. Insatsen bör ha karaktären av personlig service och anpassas efter de individuella behoven.

Målet för ledsagningen ska vara en aktivitet av vardaglig karaktär i närmiljön (normalt sett inom Gnesta kommun).

Omfattning

Omvårdnad och hälso- och sjukvårdsuppgifter ingår inte i ledsagarservice.

Beslutet anges i antal timmar/månad.

Gemensamma resor från en gruppbostad berättigar inte till ledsagning.

4.3 LSS § 9:4 Kontaktperson/kontaktfamilj

Beskrivning

En kontaktperson är en medmänniska som har tid, tålmod och intresse för att ge stöd åt en person med funktionsnedsättning. Kontaktpersonen ersätter eller kompletterar kontakten med anhöriga och vänner. Insatsen är ett icke-professionellt stöd. Den enskildes val av person bör vara avgörande för vem som utses till kontaktperson. Stödet kan också ges av en hel familj, kontaktfamilj eller stödfamilj.

Kontaktpersonen är ingen legal ställföreträdare för den enskilde och kan därför inte företräda honom/henne till exempel för att begära en LSS-insats.

Kontaktpersonen kan ge råd men bör däremot inte ta över ansvaret för till exempel den enskildes ekonomi.

Vid behov av kontaktperson i särskilt boende ska insatsen utföras av person som ej är knuten till boendet som personal. Kontaktpersonen ska komplettera personalens insatser, inte ersätta dem.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

Bedömning/grunder

Att bryta den enskildes isolering genom samvaro och fritidsaktiviteter tillgodoses normalt inom ett gruppboende.

Kontaktperson beviljas i normalfallet från det personen fyllt 12 år.

I ett särskilt boende tillgodoses syftet normalt av personalen på boendet.

Omfattning

Omfattning av insatsen är 2 till 4 tillfällen per månad, för kontaktfamilj högst 2 till 4 dygn per månad.

Insatsen avser möten 2-4 ggr/månad som kompletteras med telefonkontakt vid behov.

4.4 LSS § 9:5 Avlösarservice i hemmet

Syfte

Avlösarservice i hemmet gör det möjligt för anhöriga eller familjehemsföräldrar att få avkoppling och utträta sysslor utanför hemmet. Avlösning kan även vara en förutsättning för att föräldrar ska kunna ägna sig åt det funktionsnedsatta barnets syskon.

Beskrivning

Avlösarservice riktar sig till ~~föräldrar~~ anhöriga eller familjehemsföräldrar som har daglig omvårdnad av ett barn eller vuxen i sitt hem.

Avlösarservice innebär att en person tillfälligt övertar omvårdnaden från anhöriga eller familjehemsföräldrar. Utgångspunkten för insatsen är den funktionsnedsattes hem.

Bedömning/grunder

Anhöriga eller familjehemsföräldrars arbete eller studier är inte skäl för avlösarservice då det inte är förenligt med avlösarservicens syfte. Se ovan.

Omfattning Med att ”tillfälligt överta omvårdnaden” avses i allmänhet tidsramen upp till ett halvt dygn, men vid behov max en helg, motsvarande ett veckoslut. Omfattningen av behovet får avgöras utifrån individuella behov.

Avlösarservice kan ges både som regelbunden insats och vid akuta situationer. Det är ofta av stor vikt att kunna få avlösarservice med kort varsel.

I normalfallet beviljas högst 10 timmar per månad.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

4.5 LSS § 9:6 Korttidsvistelse utanför det egna hemmet

Syfte

Syftet med korttidsvistelse utanför det egna hemmet är att ge miljöombyte och avkoppling samtidigt som möjlighet till avlösning sker i omvårdnadsarbetet. Båda kriterierna ska samtidigt tillgodoses genom insatsen.

Beskrivning

Korttidsvistelse utanför det egna hemmet innebär att en funktionsnedsatt person tillfälligt vistas på korttidshem, i stödfamilj eller deltar i lägerverksamhet. Vistelsen kan både vara enstaka dagar eller flera dagar.

Kommunen har inte ansvaret enligt hälso- och sjukvårdslagen vid korttidsvistelse.

Någon rätt för den enskilde eller dennes företrädare att kräva ett visst utpekad korttidsvistelse eller läger finns inte.

Bedömning/grunder

Insatsen kan beviljas på en eller flera av följande grunder:

- miljöombyte
- avlastning
- träning inför vuxenlivet

Omfattning

Insatsen kan beviljas vid regelbundna eller tillfälliga behov. Omfattningen vid regelbunden korttidsvistelse, bör i normalfallet, uppgå till högst 4 dygn/ månad.

I bedömningen bör det samlade behovet hela året bedömas, det vill säga inklusive eventuella läger- och kollovistelser.

Om korttidsvistelsen är mer än 14 dagar per månad bör andra insatser övervägas.

4.6 LSS § 9:7 Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov

Syfte

Syftet med insatsen är att tillförsäkra en trygg situation och en meningsfull sysselsättning då föräldrarna förvärvsarbetar eller vid andra särskilda skäl.

Beskrivning

Insatsen kan bli aktuell efter vårterminens slut det år eleven fyller 13 år fram till det år den enskilde slutar gymnasiet.

Före 13 års ålder beviljas tillsyn enligt Skollagen.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

Omfattning

Insatsen kan ges före och efter skolans slut, under lov dagar, studiedagar och längre lov som sommarlov.

Resa, utöver skolskjuts enligt skollagen, till och från fritidsenheten ingår i föräldraansvaret.

4.7 LSS § 9:8 Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet

Beskrivning

Barn som på grund av sin funktionsnedsättning inte kan bo hos sina föräldrar, kan ha rätt att bo i en annan familj, familjehem eller i en bostad med särskild service. Boende med särskild service kan både vara orsakat av barnets skolsituation och av ett omfattande omvårdnadsbehov.

Familjehem enligt LSS är inte tänkt att ges för att skydda barnet enligt lag om vård av unga, LVU eller kompensera för bristande föräldraförmåga. Även barn med funktionsnedsättning kan förstås ha föräldrar med bristande föräldraförmåga då det finns behov av att placera barnet utanför familjen. I sådana fall ska placeringen ske med stöd av socialtjänstlagen SoL, eller om förutsättningarna för tvångsvård är uppfyllda enligt LVU, enligt denna lag.

Bedömning/grunder

För barn under 13 år ska familjehem övervägas i första hand.

För att säkerställa en god kvalitet ska ett familjehem enligt LSS utredas på sedvanligt sätt.

Placeringen enligt LSS 9:8 ska följas upp var sjätte månad och dokumentera hur vården i familjehemmet utvecklas i förhållande till uppsatta mål. Ett familjehem kan oftast inte förväntas klara av att ta hand om barnet bättre än föräldrarna.

Vårdnadshavare ska ha inflytande över vilka insatser som blir aktuella.

Omfattning

Placering i familjehem kan ske som ett komplement till föräldrahemmet. Placeringen avslutas som regel i samband med avslutad skolgång.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

4.8 LSS § 9:9 Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskild anpassad bostad för vuxna

Syfte

Syftet med att erbjuda särskilt boende är att tillgodose behovet av stöd och insatser dygnet runt. I serviceboende kan målet vara att individen ska komma till ett helt eget boende.

Beskrivning

Denna insats kan utformas på olika sätt. Tre huvudformer kan urskiljas:

- Med servicebostad menas en fullvärdig bostad med god tillgänglighet där omfattande service och vård kan ges dygnet runt. En baslägenhet med fast bemanning finns i nära anslutning.
- Ett gruppboende består av ett antal bostäder som är grupperade tillsammans och där omfattande service och omvårdnad kan ges på alla tider på dygnet. Boendet har gemensamma utrymmen och tillgång till personal i direkt anslutning till boendet dygnet runt.
- Annan särskilt anpassad bostad för vuxna avser en bostad med viss grundanpassning till funktionshindrade personers behov men utan fast bemanning. I denna boendeform ingår inte omvårdnad, fritid eller aktiviteter.

Den som beviljas en lägenhet i särskilt boende bör få skälig betänketid för att kunna ta ställning till erbjudandet. Betänketiden bör inte överstiga 5 dagar efter det att konkret erbjudande om plats lämnats.

Bedömning/grunder

Insatsen är ofta ett livslångt boende. Av utredning ska framgå den enskildes behov av boendeform och innehållet i insatsen. Däremot ska inte ett namngivet boende anges i beslutet. Den enskilde kan komma att erbjudas ett annat boende om de individuella behoven förändras eller att omvårdnadsbehovet bättre kan tillgodoses på ett annat boende. Erbjudande om plats ska ske i samverkan med den sökande.

Kriterier för gruppboende: Ett omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov, behov av kontinuerlig närvaro av personal dygnet runt.

Kriterier för serviceboende: Ett omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov, behov av tillgång till personal dygnet runt.

Den sökande har inte rätt att tacka nej till erbjuden grupp- eller serviceboende. Ansökan om flytt till annat boende kan göras efter inflyttning.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

4.9 LSS § 9:10 Daglig verksamhet

Syfte/Beskrivning

Personalen vid daglig verksamhet svarar för samtliga insatser den funktionsnedsatte behöver under sin dagcentervistelse. Endast i mycket särskilda fall beviljas personlig assistans vid daglig verksamhet.

Daglig verksamhet som ”integrerad arbetsplats” kan också erbjudas. Det innebär att den funktionsnedsatte får en placering i verksamhet inom den öppna arbetsmarknaden. Ersättning till handledare utgår enligt särskilt beslut.

Bedömning/grunder

Berättigade till daglig verksamhet är personer inom LSS personkrets 1 och 2.

Daglig verksamhet/sysselsättning för personer inom LSS personkrets 3 prövas enligt SoL.

Rätten till daglig verksamhet upphör vid 67 års ålder.

Omfattning

Beslut om daglig verksamhet anges i antal dagar.

Resor till och från daglig verksamhet ingår inte i beslutet. Efter individuell prövning kan den enskilde vara berättigad till färdtjänst.

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden

5 Referenser

Socialtjänstlagen (2001:453)

Förvaltningslagen (1986:223)

Kommunallagen (2017:725)

Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

SOSFS 2006:5 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumentation vid handläggning av ärenden och genomförande av insatser enligt SOL, LVU, LVM och LSS

Delegationsordning för Socialnämnden

Dokumentnamn	Fastställd/reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för Socialförvaltningens ansvarsområde gällande Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om Stöd och Service (LSS)	2021-06-23	Socialnämnden